

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Een genezing op de sabbath

„... zeide Hij tot hem: Strek uwe hand uit. En hij deed also, en zijn hand werd hersteld, gezond gelijk de andere”.

Luc. 6 : 10.

Het is sabbath. Dat is de O.T. rustdag. Jezus is in de synagoge.

Dat is de plaats waar het volk, v.n.l. op de rustdag, samenkwam om onderwezen te worden uit de Schriften. Jezus leert daar ook. Hij geeft onderwijs, zo zegt het tekstverband. En wie is een Leraar gelijk Hij? Hij is de allerhoogste Profeet en Leraar.

Verschillende mensen zitten onder Zijn gehoor. Er is er ook een bij die ongelukkig is. Hij zit wat verscholen in een hoekje. Niemand heeft erg in hem. Hij heeft een verdorde hand. Zijn rechterhand nog wel. Hij kan niet werken. Denk daar niet gering over. Hij moet als een invalide door de wereld. De oorzaak is: de zonde. Waren er geen zonden, dan waren er geen wonden. Jezus weet van die man af. Hij is met ontferming over hem bewogen. Hij laat die man naar voren komen. „Rijs op en sta in het midden”. En hij opgestaan zijnde stond overeind. Er zijn nog meer mensen in de synagoge. Het zijn „gezonden”. Zij hebben de Medicijnmeester niet van node. Zij haten Hem. Dat doen de farizeërs en de schriftgeleerden.

Ten aanhore van hen zegt Jezus: Wat is geoorloofd op de sabbathen, goed te doen of kwaad te doen? Een mens te behouden of te verderven? Niemand geeft een antwoord. Dan geeft Jezus zelf het antwoord. Hij geneest de man. Hij zeide tot de mens: Strek uwe hand uit. Dat was een onmogelijkheid. Toch vraagt Jezus het. Hij gebiedt het. En de man doet het. En zijn hand werd hersteld, gezond gelijk de andere. Die man redeneerde niet. Die man geloofde. Neen, niet uit zichzelf, doch omdat de Heere tegelijkertijd, door Zijn Geest, het geloof in hem werkte. En al wat Hij wrocht zal juichen tot Zijn eer.

De man was geholpen, gered, genezen, verlost. Hij was nu gelukkig - door het geloof in Jezus. Dat maakt uiteindelijk alleen gelukkig. De „gezonden” waren nijdig. Welk een verschil. Jezus was voor de één tot een opstanding en voor de ander tot een val. Voor de één tot voordeel en voor de ander tot een oordeel.

Veel lering zit er in dit wonder. Jezus heeft veel wonderen gedaan. Bijzonder op sabbathen, rustdagen. Niet zelden in de synagogen. Niet alle wonderen zijn beschreven. Sommige wel. De bedoeling hiervan is: niet dat men in de mens zou eindigen aan wie het wonder geschied is, maar in de Wonderdoener, dat is Jezus. Om Hem gaat het. Daarom worden de wonderen nogal eens tekenen genoemd. Teken die heenwijzen naar Hem.

Die man met zijn genezen rechterhand, wijst ook naar Jezus: Hij is gekomen om wel te doen, goed te doen, te redden, te behouden, te genezen, zalig te maken.

Welk een prediking gaat er zo uit van die man wiens genezen rechterhand op Jezus wijst. Verstaan wij ook die prediking? Want Jezus is nog Dezelfde, al wandelt Hij niet meer lichamelijk op de aarde. Hij werkt door Zijn Geest nog behoudend, genezend, reddend,

zaligend. Hij doet dit op alle dagen, maar bijzonder op de rustdag, d.i. de N.T.-sabbath. Hij doet dit overal, maar bijzonder in de kerk, d.i. in de N.T.-synagoge. Daar is Hij, daar leert Hij, nog - door middel van Zijn getrouwe knechten, die het woord recht snijden, zonder aanzien des persoons.

Daar hoort gij! D.w.z. gij behoort daar te zijn. Gij gaat daarom des zondags naar de kerk. Doch hoe zit u daar? „Gezond”? Dan gebeurt er geen wonder aan u. Dan hebt ge misschien wel kritiek op het doen van Jezus, net als die farizeërs en schriftgeleerden. God beware er u voor. Want dan is de prediking die gij verneemt, u ook niet tot voordeel, maar tot verzwaring van uw oordeel.

Of zit ge er met een kwaal? Misschien ook weggekropen in een hoek? Gij valt niet graag op. Gij hebt maar graag dat de mensen u niet zien. Doch de kwaal drukt u. Gij hebt een dorre ziel. De oorzaak hiervan is de zonde. Gij kunt niet werken. Ge zijt als een machteloze. Dat maakt u ongelukkig. Niemand kan u helpen. Gij schreeuwt het in stilte uit voor God. Zou Jezus mij wel willen helpen zo'n ongelukkig, zondig, ellendig, dor mens als ik ben?

Gelukkig, Hij kan het en wil het ook. Hij is een almachtige en gewillige Zaligmaker. Hij is gekomen niet om kwaad te doen, maar om goed te doen. Niet om te verderven, maar om te behouden, vs. 9.

Hij behoeft maar één woord te spreken, en u bent genezen. Want Hij spreekt en het is er. Hij gebiedt en het staat er. Als Hij het land begerig gemaakt heeft (dor) dan verrijkt Hij het grotelijks met regen, die tot aan de wortel raakt. Dat geschiedt wanneer Zijn woord geloofd wordt, met een geloof dat Hijzelf werkt naar Zijn vrijmachtig welbehagen.

Dan gebeurt er een wonder. Dan wordt het evangelie bevonden een kracht Gods tot zaligheid te zijn, voor een ieder die gelooft. Kent u dit bij bevinding? Dan is er aan u een wonder gebeurd. Dan is dit wonder een teken dat heenwijst, niet naar u, maar naar Jezus Christus, de Zaligmaker van zondaren, de Zoon van God. Zo krijgt God de eer.

Ds. H.C. v.d. E.

Uit het land van de Bijbel

14

B. HET HUISELIJK LEVEN.

5. De dienstbaren.

We dienen in Israël te onderscheiden de slavendiensten van: a) vreemdelingen en b) Israëlieten zelf.

Van vreemdelingen waren het „krijgsgevangenen”; „gekochten met geld” uit vreemde volken of die in slavernij waren geboren, geheten: „ingeborenen des huizes”.

We lezen in I Koningen 9: 20 en 21, dat Salomo tot slavendiensten opriep uit de „overgeblevenen van de Amorieten, Hethieten, Fereziëten, Hevieten en Jebusieten, die niet waren van de kinderen Israëls.”

Dat waren dan de kinderen van deze volken, die men niet had kunnen verbannen, zo lezen we in vers 21.

Wanneer Israëlieten tot slavendienst kwamen, zo was dit door het maken van schulden, armoede of diefstal, indien men het gestole- ne niet kon vergoeden.

Deze slavendienst duurde dan zes jaar.

Wanneer nu zulk een slaaf in het zevende

Van de administratie

Zoals te verwachten is de stroom van betalingen van het abonnementsgeld voor deze lopende jaargang begonnen en daarbij waren weer de nodige giften, groot en klein, tot een totaalbedrag van f 6678,95.

Heel hartelijk dank voor dit mooie bedrag.

We mochten weer 2 nieuwe abonnees inschrijven en ontvingen tevens f 25,- aan giften voor de school in Dundas.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Even iets over de komende ontmoetingsdag. Deze zal D.V. worden gehouden op zaterdag 28 april a.s. in de Chr. Geref. kerk van Sliedrecht-centrum. Er is nog niet afgesproken wie dan op die dag bij leven en welzijn zullen spreken. Maar dat hopen we te zijner tijd wel mede te delen. Pasen valt dit jaar laat, maar de tijd gaat snel. En sommige mensen moeten vroegtijdig weten wanneer er ontmoetingsdag is, omdat ze die datum moeten vrijhouden of als ze in betrekking zijn moeten zien vrij te krijgen.

Onze lezers en verder belangstellenden kunnen dus genoemde datum noteren en er rekening mee houden.

B.

jaar werd vrijgelaten, dan mocht men hem „niet ledig” laten gaan volgens Deut. 15 vs. 13 en 14.

Men moest hem „rijkelijk” meegeven („opleggen” staat er) van de kudde, van de dorsvloer en van de wijnpers.

Onwillekeurig denken we hier aan de bede van de oude Simeon, toen hij de Heere Jezus als zijn grote „Heilsschat” in zijn armen mocht nemen en beleed:

„Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw Woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, Die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken!”

O, hoe werd deze Simeon bij zijn heengaan „rijkelijk opgelegd”, nietwaar! Ja, daarvan mocht ook de Bruidkerk in het „Hooglied” gewagen. Dat lezen we in Hooglied 2 vs. 3:

„Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb grote lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet.”

En zo was en is de Heere Jezus Christus voor al Zijn „slaven-volk” de „Onuitsprekelijke Gave Gods”. Ja, zij mogen Hem als zodanig door geloofsomhelzing belijden!

O gel. lezer(es)! Hebt u òòk diè „Heilsschat” nodig gekregen in uw leven? Gaat uw hart naar **Hém** uit? „Want . . . waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.” Zo sprak Jezus in Mattheus 6, in verband met de **bezorgdheid** des levens; zie vers 19:

„Vergadert u geen schatten op de aarde, waar ze mot en roest verderft en waar de dieven doorgraven en stelen.”

Maar keren we terug tot ons onderwerp.

Na zes jaar dienen, werd dus de slaaf weer vrij gelaten.

Nu kon zulk een slaaf, na de bepaalde zes jaar, ook in dienst van zijn heer **blijven**, zelfs zijn leven lang.

Maar dan moest diens oor bij de deurpost doorboord worden met een priem. Dat lezen

we in Exodus 21 vers 6. Ook in Deut. 15 vers 17. En in psalm 40 vs. 7m lezen we dit van Christus, alwaar Hij sprekende wordt ingevoerd: "Gij hebt Mij de oren doorboord." Zo is Christus de enige en hoogste **Profeet**, de enige **Hogepriester** en de eeuwige **Koning** van Zijn Kerk!

O, welke een uitnemende en rijke, ja, alvervullende **bediening** mag Zijn kerk in HEM bezitten, zodat zij met Johannes mag betuigen: "En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade." Zo leeft 's Heeren kerk dus . . . uit de genade Gods in Christus. En door die genade worden zondaren als "dienstknechten der zonde en van satan" gemaakt door wedergeboorte tot "dienstknechten van de Heere", "een volk tot Zijn lof en dienst bereid." Neen! Zijn dienst is geen harde dienst, maar een "zachte". Heeft Christus Zelf niet getuigd: "Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht." Mathh. 11 vs. 30.

Kent u dat òòk, lezer(es)?

Zijn in dit verband ook uw oren al doorboord? Kent ge de bede uit psalm 51 vs. 5: "En leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven."

Onder Israël werden alle slaven met het "jubeljaar" in volkomen vrijheid gesteld, ook al waren de zes jaren nog niet vervuld. (Lev. 25 vs. 40).

Uitdrukkelijk had de Heere ook alle **harde** behandeling van slaven verboden. En dat herinnerde Israël zeer zeker aan het feit dat ook zij eens waren verlost uit het "slavenhuis van Egypte"!

Ja, zo mocht ook de Israëliet zichzelf, zijn vrouw en kinderen tot slavendienst verkopen aan een Israëliet. (Deut. 15 vs. 12).

De prijs voor een slaaf varieerde wel eens. Mogelijk 50 sikkels zilver voor een slaaf en van een slavin 30. In Zach. 11 vs. 12 zien we het loon voor herdersdiensten gesteld op 30 sikkelen. Een treffende heenwijzing naar het loon, dat Judas voor Jezus kreeg, ook 30 sikkelen zilver.

Ook kon een slaaf van "heidense" afkomst besneden worden. Als lid van het gezin kon hij dan deelnemen aan de grote feesten van Israël. Zie Exodus 12 vs. 44, waar sprake is van deelname aan het Paasfeest.

Zo blijkt duidelijk uit een en ander, dat de bepalingen ten opzichte van de slaven zeer humaan waren, nietwaar?

Maar nu de belangrijke vraag nog even aan de orde gesteld, namelijk: Zijn in het NIEUWE TESTAMENT de slavernij-diensten als zodanig niet opgeheven? Men meent: niet rechtstreeks. Omdat we in de brieven van Paulus vermaningen vinden, dat slaven hun meesters moesten gehoorzamen. Efeze 6 : 5v., Col. 3 : 22v.

Verder zien we ook, dat Paulus "Onesimus" terugzendt, nadat deze van zijn heer is weggelopen. (Zie de Br. aan Filémon vs. 10 en 11.)

En al is het, dat het Nieuwe Testament nog blijft bij de bestaande toestand van "slavendiensten", zo wijst het toch op "verbetering" van die bestaande diensten.

Tenslotte:

Wanneer het Nieuwe Testament echter heenwijst naar de "geestelijke" vereniging van Christus en Zijn bruidkerk", ligt daarin niet opgesloten, dat deze verhouding zal leiden tot "opheffing" van de slavernij?

We lezen in Galaten 3 vs. 27 en 28:

"Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan. Daarin is noch Jood, noch Griek, daarin is noch dienstbare, noch vrije, daarin is geen man en vrouw. Want gij zijt allen één in Christus Jezus."

En in Colossenzen 3 vs. 11:

"Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen."

En daarom nog eens! O eeuwig gelukkig zijn zij, die van "dienstknechten der zonde en van satan" gemaakt zijn tot "dienstknechten Gods" en tot "mede-erfgenamen van Christus"!

Zij zullen eenmaal de bewoners zijn van de "NIEUWE HEMEL EN DE NIEUWE AARDE, waarop gerechtigheid wonen zal"!

En mag het ook uw bede zijn, gel. lezer(es):

"Geef mij d'allerlaagste plaats,

Zo Gij mij een plaats wilt geven;

Want nooit heeft iemand zoveel kwaads tegen zoveel goeds bedreven."

Dr.

H.v.L.

12

IN DE BEGINNE

Genesis Eén tot Drie en het Gezag van de Heilige Schrift

door Prof. Dr. Edward J. Young

23

13. De Eerste Messiaanse Profetie

Het derde hoofdstuk van Genesis komt tot een climax in de belofte van vers vijftien. Hier spreekt de Heere tot de slang. We hebben reeds opgemerkt dat de zonde die Adam en Eva bedreven veel met zich meebracht: een verdorven hart en tevens stonden ze schuldig voor God. Ze durfden God niet vrijmoedig onder de ogen te komen. Zo wijst de Heere, op een liefelijke wijze, door middel van vragen, op hun ware toestand. Dan komt het hoofdstuk werkelijk tot zijn climax in vers vijftien.

We letten hier in de eerste plaats op het goddelijke initiatief: "Ik zal vijandschap zetten." Dit is niet een bemoeiding of vermaning aan de mens om weer vijandschap te bewijzen aan de slang, doch dit is eerder een goddelijk initiatief. Zaligheid is altijd uit genade. Dit betekent dat het uit God is. Indien God hier niet het initiatief genomen had, was er geen zaligheid geweest.

Ten tweede, bemerken we dat zaligheid of verlossing bestaat in de ommekeer van de houding van de vrouw: "Vijandschap zal ik zetten tussen u en deze vrouw en tussen uw zaad en haar zaad." Dit betekent dat de vrouw moet leren dat de slang haar vijand en dat God haar vriend was.

De implicatie is niet dat er een ommekeer zal komen in de houding van de slang. Ofschoon de slang verscheen als een vriend, en ofschoon zij de indruk aan Eva gaf dat zij iets deed dat goed voor haar zou zijn, de slang is aldoor de vijand van de mensheid geweest. In werkelijkheid was de slang de vijand van de mens die het verderf van zijn ziel zocht. Dus komt er geen verandering in de Boze. Doch de mens moet zien dat de slang zijn vriend niet is.

Dit betekent dat er een volledige ommekeer moet komen die alleen door God Zelf gewerkt kan worden. Dit komt heel dicht bij de Nieuwtestamentische leer van de wedergeboorte. De ongelovige, de mens die nog in zijn zonden is, is een vijand van God. Hij is in dit opzicht niet ongeïnteresseerd. Hij haat God en hij haat Gods wegen. Hij heeft zulk een ommekeer van houding nodig zoals alleen God hem kan geven.

In de derde plaats bemerken we dat deze vijandschap zich uitstrekt tot hun beider zaad. Vijandschap zal ik zetten tussen u en de vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad. Dat is tussen de nakomelingen van Satan aan de ene kant en de nakomelingen van Eva aan de andere kant.

Maar wat wordt nu bedoeld met "het zaad van Satan?" Ik denk dat deze uitdrukking betrekking heeft op zondige mensen. Mensen die zich in de loop der geschiedenis hebben gesteld aan zijn kant tegenover God. Hier is zelfs de intimatie dat er in de wereld twee soorten mensen zullen zijn. Zij die aan Gods kant zijn en zij die tegen God zijn. Deze vijandschap strekt zich uit tot het zaad van beide de slang en de vrouw.

Het kan ook zijn dat het woord in een ruimere zin moet worden opgevat. Er is een koninkrijk van het boze waarover Satan regeert. Daarbij inbegrepen zijn de duivelen, de gevallen engelen en allen die de wil van Satan doen in oppositie tot God.

Vervolgens bemerken we dat de vijandschap het hoogtepunt zal bereiken in een beslissende slag die de slang zal vernietigen. Ik citeer nu letterlijk: "Het zal u de kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen."

Zo wordt de belofte gegeven dat op de een of andere manier er Eén uit het menselijk geslacht zal voortkomen die de slang zal vernietigen. Dit is de eerste Messiaanse belofte in het Oude Testament. Deze belofte is de bron waaruit alle andere voortvloeien. Ze wordt ons gegeven in zeer ruime en algemene bewoordingen. Van dit tijdstip af, als de tijd vordert, openbaart de Heere meer en meer bijzonderheden omtrent de komende Messias.

Ik denk dat we deze belofte zeer terecht als een echte Messiaanse profetie kunnen beschouwen. Ze wijst op de toekomst en zegt dat het zaad van de vrouw, een mens, de dodelijke slag zal geven die de slang zal vernietigen en die de mens vrij maakt van haar macht.

Adam beantwoordt in het geloof. Hij geeft zijn vrouw de naam Eva, want zij is de moeder aller levenden. Het woord "Eva" is in het Hebreeuws een zeer interessant woord. Zelfstandige naamwoorden die van dit woord zijn afgeleid, duiden aan dat iets voortdurend of regelmatig is. Zo is Eva inderdaad degene die leven geeft. Adam beantwoordt Gods belofte en erkent dat van zijn vrouw leven zal komen. Hij gelooft de belofte die God gegeven heeft, en in beantwoording aan dat geloof van Adam, geeft God de man en zijn vrouw kleding.

N.B. Het copyright van deze vertaling van "In the Beginning" door Prof. Dr. E.J. Young berust bij "The Banner of Truth Trust".

De orde des heils

6

De Rechtvaardigmaking

De vierschaar gespannen

Het centrale punt in de orde des heils is de rechtvaardigmaking! Alle andere weldaden, roeping, wedergeboorte, bekering en geloof spitsen zich toe op deze weldaad.

Deze weldaad stelt de **rechtspositie** van de zondaar tegenover een heilig en rechtvaardig God!

Vandaar dat wij definiëren: „de rechtvaardigmaking is die genadige rechterlijke daad Gods in de tijd, waardoor Hij de zondaar op grond van Christus' gerechtigheid vrijspreekt van schuld en straf en recht geeft op het eeuwige leven”.

Zo is de rechtvaardigmaking dus niet: vaardig maken om recht te doen. We denken dan aan een ethische daad, een daad die betrekking heeft op onze innerlijke gezindheid en op ons leven. Rechtvaardigmaking wil echter zeggen: **rechtvaardigverklaring!**

Wij denken aan een rechtsgeding, waarbij de rechter vrijspreekt of veroordeelt!

Nu is God ons aller Rechter!

Een Rechter, zó heilig, zó rechtvaardig, dat geen enkele zonde ongestraft kan blijven.

Onze catechismus zegt: „Hij vertoornt zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden en wil die met een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen”.

Is het dan mogelijk in zulk een rechtsgeding voor God te kunnen bestaan?

Aan 's mensen kant is dit onmogelijk!

Wij lezen in ps. 143: „En ga niet in het gericht met Uwe knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn”.

Van 's mensen kant bezien dreigt alleen de vloek, gelijk geschreven is: „Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in dit boek der wet om dat te doen”.

't Enige uitzicht bij dit Goddelijk rechtsgeding staat in Christus, van wien geschreven staat: „Hij is een vloek geworden voor ons, opdat Hij ons tot God zou brengen”.

Zo zegt onze belijdenis: „dat ik in CHRISTUS, voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam van het eeuwige leven”.

Deze rechtvaardigmaking in Christus kunnen wij van twee kanten bezien.

Van Gods kant en van 's mensen kant.

Men spreekt dan wel over: de rechtvaardigmaking in de vierschaar Gods en over de rechtvaardigmaking in de vierschaar der consciëntie.

Onder het eerste verstaan wij dan: hoe God bij de daad der wedergeboorte de rechtspositie van de zondaar in Christus stelt en in Christus vrijspreekt van schuld en straf en een recht schenkt op het eeuwige leven.

Onder het tweede verstaan wij hoe de zondaar deze vrijspraak persoonlijk beleeft in de weg van het geloof!

Roeping, wedergeboorte, bekering en geloof zijn dan de vier treden, die leiden tot het centrale punt van de orde des heils: de rechtvaardigmaking!

In de weg van deze vier heilsweldaden wordt de vierschaar van het gericht in het hart van de zondaar gespannen.

De zonden worden ontdekt.

De zonden van de ongerechtigheid, de zonden van de eigengerechtigheid. De dadelijke zonden, maar ook de wortelzonden. Ontdekkende genade doet de mens zien en beleven, wat hij is, namelijk een goddeloze voor God.

Zulk een goddeloze kan niet anders dan het hoofd buigen om het rechtelijk vonnis van de eeuwige dood in ontvangst te nemen.

Maar nu wordt dit het wonderlijke genadegeheim van het Evangelie, namelijk, dat God een God is, die goddelozen rechtvaardigt om niet door de verlossing, die in Christus Jezus is.

Dit geheim, deze genade-vrijspraak in Christus, is de kerninhoud van het Evangelie.

Deze genade-vrijspraak in het Evangelie gehoord, wil Gods Geest ook toepassen in het hart, zó krachtig, zó overtuigend, zó overredend, dat het geloof vaardig wordt gemaakt in het toeëigenen, in het aanvaarden van deze vrijspraak in Christus.

't Geloof ziet Christus in het Evangelie!

't Geloof aanvaardt Christus in het Evangelie!

't Geloof leert beleven wat in onze catechismus zo schoon beschreven staat: „dat al is het dat mij mijn conscientie aanklaagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd heb en geen daarvan gehouden heb en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem”.

Vruchten van de rechtvaardigmaking

Is de kern van de rechtvaardigmaking de herstelde rechtsverhouding tussen God en de zondaar, dan brengt deze rechtvaardiging ook vruchten mee, n.l. de aanneming tot kinderen en het vredeleven met God.

„Ik zal u aannemen, zegt de Heere, en Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij een zoon en dochter wezen. Ik zal op u niet meer toornen noch schelden, zegt de Heere uw Ontfermer”.

Dan is alles weer goed.

Voor het aangezicht van Zerubabel is alles, in de weg van verzoening door voldoening, geworden tot een vlak veld.

Uit deze herstelde rechtsverhouding bloeit dan ook op het vrede-leven met God. „Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof”, zegt de apostel, „hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus”.

Wordt dat vrede-leven met God telkens weer verstoord door de dagelijkse zonden, eenmaal zal dat vrede-leven volkomen zijn, aan de overzijde van het graf. Mijn ziele, dan baadt ge u voor altijd,

In hemelvrede en rust.

Daar wacht u vrede en zaligheid.

Aan de eeuwig betere kust.

Juist omdat het vrede-leven met God telkens weer verstoord wordt door de dagelijkse zonden hebben al Gods kinderen telkens weer nodig de beleving van de vergeving der zonden.

Al zijn in principe al de zonden, ook de toekomstende, in Christus verzoend, beleving van het zondaar zijn en zondaar blijven roept toch telkens weer om beleving van de vergeving der zonden.

Schriftuurlijke beleving van de rechtvaardigmaking heeft in deze zin nodig een dagelijkse rechtvaardigmaking. Al is de rechtvaardigmaking dan een rechterlijke daad Gods, die maar ééns geschiedt, zo blijft elke dag nodig de troost van de vergeving der zonden als een Vaderlijke daad Gods te ervaren.

Zo is de rechtvaardigmaking ook niet los te denken van de heiligmaking.

Hoe duidelijk heeft Jacobus dat aangetoond, als hij spreekt over de openbaarwording van de rechtvaardigmaking in de werken, als vrucht van de rechtvaardiging uit het geloof. Tenslotte, na al wat wij nu gehoord hebben, leve het in ons hart:

Mijn ziele, doorziet gij uw lot,

Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?

M. Baan.

Vragen rondom het levenselnde

3. Euthanasie noodzakelijk vanwege medische ontwikkeling?

Het laatste artikel hield ons bezig met een nadere bepaling van ons onderwerp. We praten over euthanasie als het opzettelijk handelen tot verkorting van het stervensproces. Ik kan het begrijpen, dat iemand nu zegt: hoe is het toch mogelijk dat men dit is gaan aanvaarden en zelfs al in praktijk brengt? Zo wordt er dus eigenlijk gevraagd naar de "factoren", waarom men de laatste tijd voor zo iets geworden is. Dat Hitler met de zijnen voor euthanasie was van degenen, die hij liever zag verdwijnen, behoeft haast geen verklaring, omdat die duidelijk genoeg is. Maar dat men er vandaag voor is, terwijl bij voorkeur afschuw wordt uitgesproken voor de vreselijke tijd van de laatste oorlog, heeft wél een nadere toelichting nodig.

Wel: het pleiten voor euthanasie vandaag heeft meer dan één achtergrond. Ten diepste is het de geheel andere visie op leven en sterven, dan Gods Woord ons geeft. Zonder die had men er nooit toe kunnen komen om over het recht tot opzettelijke levensverkorting te spreken. We zullen daar zeker nader iets van moeten zeggen. De opstelling van de mens van vandaag tegenover wat leven en sterven is maakt uiteindelijk alles uit. Toch wil ik daar niet het eerst op in gaan. Ik denk aan één factor, die de voorstanders zelf noemen en die zich ook aan ons opdringt n.m.l. de geweldige ontwikkeling van de mogelijkheden op medisch gebied.

Wie komt niet in aanraking met de vlucht van allerlei nieuwe mogelijkheden op dit gebied? Ze zijn er onmiskenbaar en dienen - onder de zegen des Heeren - tot verbetering en onderdrukking van veel kwalen. Ze brengen ook dringende vragen tot ons en niet het minst rond het onderwerp dat ons bezig houdt. Wie dat ontkent moet wel in het geheel geen weet hebben van de moeilijkheden, die zich juist door de mogelijkheden van vandaag voor kunnen doen. Onontkoombaar zijn de vragen daardoor, maar dat wil niet zeggen dat we daarom moeten zeggen: vanwege deze ontwikkeling is euthanasie noodzakelijk, onontkoombaar! En juist dat laatste wordt heel stellig beweerd. Het zou n.m.l. onbarmhartig zijn tegenover onze naaste, wanneer geen opzettelijk levensverkortend handelen zou worden toegepast in die omstandigheden, die er gekomen zijn door de grote vooruitgang van de medische mogelijkheden. U voelt het nu gelijk: dat wat van dichterbij te bezien is geen overbodige zaak.

Een boek met veel invloed

De mening, die we hier vertolkt hebben, vinden we heel vaak in de lectuur over euthanasie. Er zouden heel wat voorbeelden te noemen zijn. Eén boek vermeld ik hier wel. Het is het werk van prof. dr. J.H. van den Berg: "Medische Macht en Medische Ethiek". Het is geen groot boek. 49 bladzijden telt het slechts. Maar het heeft wel grote invloed gehad en heeft dat nóg. Helaas geen invloed ten goede doch ten kwade. Zonder meer kunnen we zeggen dat het een stoot gegeven heeft in de richting van de aanvaarding van het z.g.n. recht op euthanasie. Iemand, die zelf tegenstander is en daar niet omheen draait, prof. dr. C.A. Lindeboom heeft van dit boek geschreven: "Dit werk bereidde de bodem voor de gevolgen van het opzienbarende proces van de Noordwolder arts mevr. Postma, die haar moeder tijdens een bezoek in het bejaardenhuis met een injectienaald van 200 mg. morfine van het leven beroofde" (in "Euthanasie in historisch perspectief", blz. 29).

Hoe gezocht of dit werk is blijkt wel uit het aantal drukken, dat verschenen is sinds het voor het eerst op de markt kwam in 1969. Het exemplaar dat ik gelezen heb komt uit de Katwijker bibliotheek en is de twee en twintigste druk, 1976. Ik weet niet of er na die tijd nog weer herdrukken geweest zijn. In ieder geval 22 in 7 jaren is niet mis. Het wijst erop, hoe het door duizenden gelezen is. Wie het terhand neemt begrijpt het ook. Het is niet moeilijk te lezen, vlot en op de man-af. Het spreekt niet alleen tot artsen, ook tot leken op medisch gebied. Het oefent macht uit, zou je zeggen, door een suggestieve manier van schrijven en door de foto's van sommige patiënten - bijv. van een softnon-kind. Sprekend is het, dat iemand die vergaande conclusies trekt uit de medische

macht, zélf op zo'n wijze macht gebruikt. De vraag kan gesteld worden hoe het mogelijk is dat bijv. zulke foto's geplaatst kunnen worden - en dan dienstbaar aan het doel, dat de schrijver voor ogen heeft. Maar onmiskenbaar is zo de invloed des te groter.

De medische "macht" in onze tijd

Op een boeiende manier schrijft deze professor over de medische macht in onze tijd. Hij wil de geschiedenis van de geneeskunde in drie tijdvakken onderscheiden. Het eerste tijdvak is dat van de medisch-technische onmacht tot ongeveer 1870. Het tweede het tijdvak van de overgang van technische onmacht naar technische macht van 1870 tot enkele jaren geleden. Het derde is het tijdvak van de medisch-technische macht van de laatste jaren. Wie ben ik, niet kundig op dit gebied, dat ik hier opmerkingen zal maken? Toch veroorloof ik me er één: is het niet een indeling, die teveel op het doel gericht is? Wáár is het echter zeker dat we een tijd beleven van een ontwikkeling van mogelijkheden in de geneeskunde, waarvan men vroeger niet heeft kunnen dromen. Wij moeten daarbij zeggen: dat is door Gods voorzienigheid. Die belijdenis wordt hier totaal gemist. Het feit is er: ongekende mogelijkheden zijn werkelijkheid geworden. We stippen maar iets aan van de ontdekkingen en ontwikkelingen in de nieuwere tijd. Infectiebestrijding en - voorkoming deden hun intree. Operaties, die niemand mogelijk had geacht zoals hartoperaties, werden toch werkelijkheid. Transplantaties van organen van anderen in het lichaam van patiënten werden mogelijk. We weten hoe er vandaag al heel veel niertransplantaties worden toegepast. En misschien moeten we vooral denken, als het over medische mogelijkheden van vandaag gaat, aan die ontwikkeling van de medische "macht", die bijzonder bij ons onderwerp spreekt. Dan zijn hier te noemen: de reanimatie, waardoor "ingesluimerde" geesten weer opgewekt worden en de beademing, die patiënten in het leven houden bij wie de spieren niet meer werken, die nodig zijn voor de ademhaling. Ik geef dit alles maar weinig uitvoerig en zonder verder commentaar weer. Wie zou hier echter durven zeggen dat het niet indrukwekkend is wat hier allemaal genoemd kan worden? Jammer genoeg ontbreekt bij de mens van deze tijd de erkenning van Gods hand daarin. Ook wordt weinig verstaan de verantwoordelijkheid tegenover God en de naaste om op de rechte wijze gebruikt te maken van alle nieuwe mogelijkheden.

Een nieuwe ethiek?

Het is opmerkelijk hoe in het boek van Prof. v.d. Berg een nieuwe ethiek wordt gesteld vanuit de toeneming van de medische "macht" in onze tijd. De redenering is in feite eenvoudig. Aan de hand van meer dan één ziektegeval wordt die macht gedemonstreerd. Getoond wordt hoe door veel ingrepen, behandelingen en medicijnen mensen, die anders al lang gestorven zouden zijn, in het leven zijn gebleven. Er kan dan op tweeërlei manier gereageerd worden op de geweldige moeilijkheden, die er vandaag zijn. We kunnen spreken van een zegetocht van het medisch-technisch kunnen. We kunnen in hetzelfde geval ook spreken van een afschuwelijke lijdensweg voor de patient. De schrijver keurt in feite die "zegetocht" af. De oude stelling dat een arts geroepen is menselijk leven te sparen en te verlengen, wanneer dit mogelijk is, deugt niet bij de nieuwe ontwikkeling. Immers hij veroorzaakt zo een ontzettende lijdensweg, die beter vóórtijdig afgebroken had kunnen worden.

Zo spreekt hij ook over de softnonkinderen. U zult het nog weten: dat waren de kinderen die tengevolge van een bepaald slaapmiddel, door zwangere vrouwen gebruikt, ongelukkig ter wereld kwamen. Sommigen hadden misvormingen aan armen en benen. Er waren erbij, die de armen geheel misten. We weten ook dat er ouders waren, die na veel wikken en wegen, hun kind hebben gedood. Ook wel hebben laten doden door een injectie. Anderen lieten het voortleven bijv. in tehuizen met zo groot mogelijke verzorging. De schrijver keurt in feite de houding van die ouders goed en van die artsen die meewerkten aan het sterven van deze kinderen. Zij verdienen volgens hem geen straf maar een betuigenis van eerbied! En waarom? Omdat de arts zich moet voegen

aan de macht van de medische mogelijkheid. De arts schreeft het middel "softenon" voor in het vertrouwen dat het niet zou schaden. Maar dat vertrouwen was in deze tijd van technische macht niet volledig te garanderen. Hij kan nu niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebleken onheil, maar wel voor het voortleven van dat onheil, wanneer het zich in bepaalde hopeloze gevallen openbaart. Zo handelt dus - weer volgens deze professor - de dokter juist die zulke kinderen doodt. Weer: de oude ethiek, leven sparen enz. waar het kan, deugt niet bij de nieuwe ontwikkelingen, bij de huidige "medische macht".

We gaan nu niet alle ziektegevallen na die hier genoemd worden. Het gaat om de grote lijn en dat is de lijn van: een nieuwe ethiek bij de nieuwe medische "macht". Zo komt hij aan het eind van het boekje tot de volgende stelling: "het devies van de nieuwe ethiek luidt aldus: het is de arts geboden menselijk leven te behouden, te sparen en te verlengen, waar en wanneer dat zinvol is". Ieder die er iets van weet, zal het begrijpen hoe hier een enorme verschuiving in de omschrijving van het gedrag van de arts, van zijn taak gegeven wordt: éérst: het waken voor het leven . . . waar en wanneer dat slechts kan en nú: waar en wanneer dat zinvol is.

Een hartgrondig "nee"

Het zal niet onduidelijk zijn dat we tegen deze lijn hartgrondig "nee" moeten zeggen. Zegt dit boek geen ware dingen en geeft het geen wenken, die zeker goed zijn in deze tijd? Ik wil ze graag erkennen. Zo wordt er over de noodzaak van het gesprek tussen de behandelende arts - vaak ook specialist - en de patient gesproken. Ook zou ik graag zeggen dat de steeds verder uitbreidende mogelijkheden die de geneeskunde heeft niet voor angstwekkende dingen stelt. Bijzonder voor degenen, die naar Gods Woord begeren te leven, zijn er vaak grote problemen. Maar de hoofdlijn moeten we verwerpen. Het hoofdbezwaar is dat vanuit een bepaalde situatie een verandering van het ethisch handelen, van de taak van de arts wordt voorgesteld. Uiteraard is dat handelen al veroordeeld door de Wet des Heeren. Maar dat handelen wordt bepleit vanuit de medisch-technische macht. Niet wat leven en sterven betekenen zijn de uitgangspunten. Zo wordt aan die macht méér aandacht toegekend dan aan Hem, de Schepper en Onderhouder van het leven. Die ver boven alle nieuwe mogelijkheden staat. Dan blijft het toch altijd waar, dat ieder, die gewetensvol begeert te handelen in afhankelijkheid van die God, uiteindelijk niet door de medisch-technische mogelijkheden geregeerd wordt.

Wanneer zinvol?

Het leven alleen behouden, sparen en verlengen, wanneer het zinvol is. De vraag is terecht door meerderen gesteld: wanneer acht deze schrijver het zinvol? Zelf acht hij het tijdverspilling om daar teveel aandacht aan te geven. Er moet gehandeld worden. Ieder voelt dat hier een grens niet te stellen is. Het blijkt trouwens al duidelijk in wat gezegd wordt over de "softenonkinderen". Daarbij wordt ook totaal voorbijgegaan aan wat naar Gods Woord de zin van het leven is. Waar het op uitloopt? Dat laat het laatste voorbeeld zien, dat in het boekje gebruikt wordt. Een moeder is op de ziekenafdeling van een verzorgingsflat. Zij is dag aan dag op bed en moet geheel verzorgd worden. Zij kent niemand meer en zegt tegen haar eigen dochter: juffrouw. De dokter heeft tegen de kinderen gezegd: genezing en verandering zijn uitgesloten. Nu wordt hier de arts voorgesteld van de nieuwe ethiek. Op de wens van de kinderen om er een eind aan te maken en de betuiging dat moeder dit - zoals ze nu is - niet gewild zou hebben, stemt de arts in met het verzoek. Na beraad van de commissie, die zulke vragen behandelt en de uiteindelijke toestemming, krijgt de moeder de dodelijke injectie.

Wij vragen: is het hier niet duidelijk dat het zo niet mag? Hier staat wat de Bijbel zegt over leven en sterven lijnrecht tegenover!

D. Slagboom.

Hem mijn Helper heten . . .

C. van den Bovenkamp verzorgde de uitgave van een boek, dat onder deze titel verschenen is bij uitgeverij "De Banier", Brigittenstraat 1 te Utrecht. Het telt 120 blz. en kost f 21,75.

Het gaat in het boek over gehandicapten. Van den Bovenkamp zegt in een Woord vooraf o.a. het volgende:

Waar hebben onze gehandicapte medemensen dringend behoefte aan? Drie dingen willen we met name noemen: ze hebben behoefte aan ons gebed, aan onze liefde tot hen, maar ook daadwerkelijke hulp. Die hulpverlening is zeer gewenst vanuit een positief christelijke, dat is een Bijbels verantwoorde levensvisie. Steeds meer komt die hulpverlening van de grond. In het jaar 1983 is het tweede G.V.T. (gezinsvervangend tehuis) van de Stichting "Gehandicaptenzorg der Ger. Gem." geopend. Het heeft de naam "De Beukelaar" meegekregen. Bij alle hulpverlening dient echter steeds voor ogen te staan: Welzalig hij die als zijn kracht en hulp alleen van U verwacht . . . Daarom is voor alle dingen voor de gehandicapten, voor hun ouders, broers, zusters, hun overige familieleden en voor al hun vrienden nodig hetgeen de titel van dit boek aangeeft: HEM mijn Helper heten . . . (Psalm 33). Dit boek handelt over gehandicapten in artikelen (veel artikelen hebben in "De Gezinsgids" gestaan en zijn nu gebundeld), gesprekken, verslagen en verhalen.

Tot zover de samensteller. Het boek handelt voornamelijk over wat van de zijde van de Ger. Gemeenten voor gehandicapten wordt gedaan. Dat is betrekkelijk veel. In vele gezinnen is een gehandicapt kind. Voor ouders van zulke kinderen is dit boek van belang, maar ook voor anderen. Zij kunnen er door kennis krijgen van de nood in dit opzicht en van wat van de kant van genoemde kerken wordt gedaan. Dat kan ook de belangstelling voor de arbeid en liefde voor deze mensen zelf opwekken.

Sommige gedeelten hadden o.i. wel wat korter kunnen zijn, zoals de verslagen van eerste steenlegging en opening van gebouwen. Er hadden wel meer artikelen onder de rubriek verhalen kunnen worden opgenomen. Ik ken b.v. een meisje, een monogooltje, dat vertelt wie de Heere voor haar is. Onder de verhalen komt ook voor wat ik indertijd schreef over Wim, die nu al vele jaren geleden de eeuwige rust inging.

Op blz. 78 is sprake van: geadopteerd worden. Is niet bedoeld: geaborteerd worden?

We kunnen dit boek van harte aanbevelen.

B.

De Civitate

Dit is de titel van het verenigingsblad van de civitas studiosorum, in fundamento reformato. Het redactie-adres is Postbus 2518, 3500 GM Utrecht.

We ontvingen het themanummer van november 1983. Dat gaat over Luther, ter gelegenheid van het feit dat het op 10 november j.l. 500 jaar geleden was dat Luther werd geboren.

Deze hervormer is gelukkig nog niet vergeten. Luther blijft van betekenis voor de kerk van de reformatie. In deze tijd is er weer veel aandacht aan Luther en zijn werk en betekenis geschonken. Daaraan heeft dus ook De Civitate meegedaan en dat is toe te juichen. Uit de inhoud van dit themanummer blijkt dat de hervormer in de kring van deze studerende jongeren waardering vindt. De artikelen in dit nummer gaan over: Luther en de reformatie, Luther en het Avondmaal, Luther en het Humanisme, Gesprek met bisschop J.A. de Kok, Luther en de Joden, Maarten Luther, de creatieve vertaler, Die Musica: Eine Gabe uns Geschenks, Het Lutheranisme en: Gesprek met Prof. dr. J.P. Boendermaker.

We menen te kunnen volstaan met deze aankondiging.

Van deze gelegenheid willen we gebruik maken om alsnog te wijzen op het themanummer van mei 1983: Van aangezicht tot aangezicht - hoe God zich openbaart en de mens antwoordt. Het nummer bevat:

1. artikelen van Godsdienstfilosofische aard,
2. een bijbels theologische benadering van een aantal aspecten rond Godsopenbaring in/aan de mens(heid),
3. artikelen, waarin de religie, het religieus besef in het algemeen en het christelijk geloof in het bijzonder centraal staan.
4. verschillende artikelen, o.a. over bevinding en verschillende aspecten daarvan in het Piëtisme en de Nadere Reformatie.

De artikelen bevatten veel goeds. We krijgen echter wel de indruk, dat de geestelijke achtergrond niet is, zoals we die graag zouden wensen en die we ook noodzakelijk achten. Ter toelichting nemen we hier over het slot van het artikel: Als ziende de Onzienlijke, blz. 38: Daar staan we dan, anno 1983. De vraag naar Godservaring wordt misschien nu wel meer gehoord dan ooit. En wij kunnen God niet triomfantelijk bewijzen, we kunnen niet te gauw naar bepaalde gebeurtenissen om ons heen verwijzen en zeggen: daar of daar is God. Want God is de Verborgene en Zijn handelen is voor ons niet direct doorzichtig. Dit brengt in de raadselachtigheid van dit bestaan een stuk lijden met zich mee. Het is ergens een riskant leven zo met het Woord alleen. Niemand heeft ooit God gezien (Joh. 1 : 18). We mogen Hem kennen door Christus, sola fide. De eniggeboren Zoon, die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons volkomen verklaard. Daarmee moeten we het voorlopig doen. In deze voorlopigheid kennen we onze twijfels, want onze blik is wat verduisterd en onze bril is in deze bedeling nogal beslagen. Wij kennen ten dele. Wij kijken door een spiegel in raadselen. Voorlopig, dat wel. Er komt namelijk een dag dat wat ten dele is teniet gedaan zal worden. We zullen God zien, van aangezicht tot aangezicht, en we zullen niet sterven, maar leven. Wie dit door het geloof weet, die lijkt een beetje op Mozes: hij bleef standvastig, als ziende de Onzienlijke. Dat kan, want God is niet ver van ons gebleven.

Tot zover de aanhaling, die voor zichzelf spreekt.

De themanummers zijn te bestellen door overmaking van respectievelijk f 7,50 en/of f 8,55 op gironummer 3073492 t.n.v. fiscus 'De Civitate' te Schipluiden.

B.

Voor de jeugd

Het Zonnekind 72

Beste jongelui!

"En het geschiedde daarna, dat hij een vrouw liefkreeg aan de beek Sorek, welker naam was Delila".

Richt. 16 : 4.

Ik ga er vanuit dat niet alleen jonge mensen deze artikelen lezen, maar dat ook jonge ouders dat doen. Jonge ouders zijn mensen die kleine kinderen hebben. Want zolang men geen kinderen heeft kan men nog geen ouder genoemd worden.

Kinderen krijgen is een zegen. Dat willen we zo blijven zien, omdat God dit in Zijn Woord ons ook laat zien. Kinderen hebben is een grote verantwoordelijkheid. Want het zijn altijd kinderen die ook een ziel hebben, die geschapen is voor een nimmereindigende eeuwigheid. Elke ouder heeft de roeping om zijn kinderen op te voeden in de vreze des Heeren. Bij de Doop heeft men beloofd dat de doen. Of het in de praktijk ook altijd nagekomen wordt, laten we ter beantwoording over aan degenen die dit lezen. We moeten helaas zeggen niet zelden het tegendeel te vrezen. Daar zijn ook jonge mensen, die wel getrouwd zijn, doch geen ouder zijn. Zij hebben geen kinderen. Velen sturen het daar tegenwoordig op aan. Dat is een goddeloos leven. Doch er zijn er ook die ze graag zouden hebben en die de kinderzegen onthouden wordt. Dit kan als een kruis drukken. God kan ook krachten geven om dit kruis te dragen. Hij kan ook ongedacht en onverwacht de druk verlichten en het begeerde kind geven. Zo is het ook met de ouders van Simson gegaan. Lange tijd hebben zij zonder kind moeten leven, zie Richt. 13 : 2.

Doch op Gods tijd hebben zij een kind gekregen. Ik zou daarom de jonge mensen die kinderen verlangen, er op willen wijzen om het voor alle dingen van de Heere te verwachten. Dit sluit natuurlijk het gebruik van geoorloofde middelen niet uit. Daar kunnen lichamelijke oorzaken zijn, die het krijgen van kinderen verhinderen, terwijl wanneer die worden weggenomen er veel problemen door worden opgelost. God kan ook daar Zijn zegen aan verbinden. Hij heeft ons aan de middelen gebonden, die door ons dan ook gebruikt moeten worden.

Degenen die kinderen hebben, kunnen van kinderen vaak veel leren. Wanneer b.v. een kind z'n vingers gebrand heeft, zal het

daardoor vrees voor vuur krijgen en niet gauw voor de tweede maal in de omgeving daarvan zich bewegen. Want het vuur is heet. Dat weet het kind uit ervaring. Je kunt niet alleen van kleine kinderen veel leren. Je kunt zelfs van een ezel nog leren, als namelijk het spreekwoord op waarheid berust, dat een ezel in 't gemeen zich geen tweemaal stoot aan dezelfde steen. Ik acht dit spreekwoord wel bekend. Het spreekt zou ik zeggen, voor zichzelf.

Nu komt Simson in het vervolg openbaar nog dommer te zijn dan een klein kind. Ja, hij is nog dommer dan een ezel. Je zou hier wel kunnen denken aan Ps. 32 : 5:

*Wil toch niet stug gelijk een paard
weerstreven;
Of als een muil (ezel), door domheid
voortgedreven;
Gebit en toom door 's mensen hand
bestierd
Beteugelen 't woest en redeloos ge-
dient';
Laat zulk een dwang voor u niet nodig
wezen.
Wie God verlaat, heeft smart op smart
te vrezin;
Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem
alleen
Ziet zich omringd met Zijn weldadig-
heiden.*

Toen Simson leefde, was dit vers nog onbekend. Want het is een psalm door David gedicht. Jullie kennen (?) deze psalm wel. Ik hoop dat jullie er maar veel aan zullen denken. Het kan je voor veel kwaad bewaren.

Simson was bepaald geen kind meer. Hij had al heel wat levenservaring opgedaan. En dan juist met vrouwen. Jullie weten nog wel van die eerste vrouw te Timnath. Dat was een Filistijnse. Dat liep heel gauw verkeerd af. Daarna kwam hij in aanraking met die tweede vrouw. Dat was die hoer te Gaza. Dat was natuurlijk helemaal verkeerd. Wie kan het verkeer bij een hoer nu goedpraten? Dat kan niemand en dat mag nooit!

Hoewel dit duistere beroep tegenwoordig al een beschermd beroep dreigt te worden. Doch al zetten menselijke wetten de deur open in de richting van het verderf, God doet dit met Zijn Woord niet en daar zijn wij tenslotte aan gebonden.

Dat Simson de poorten van Gaza heeft weggedragen moet gezien worden als een vrucht van de grote genade van God, en niet als een gevolg van het verkeren op dat duistere adres.

Als het wegdragen van de poorten van Gaza een vrucht geweest is van de genade Gods, had het Simson des te meer bedacht moeten doen zijn, om in het vervolg wat voorzigtiger te wandelen. Want genade geeft geen ruimte voor de zonde. Integendeel. Die genade als genade beleefd, zal des te meer voor de zonden gaan vrezin. Zo behoort het althans. Dat het niet altijd gebeurt kan het vervolg van de geschiedenis van Simson ons leren.

Want het vierde vers begint met de woorden: "En het geschiedde daarna." Dat wil heel eenvoudig zeggen dat het leven van Simson niet stil stond. Hij had al een hele levens-geschiedenis achter de rug. Vele bladzijden uit zijn geschiedenisboek hebben wij proberen te lezen. "En het geschiedde daarna," wil zeggen: een nieuwe bladzijde wordt weer omgeslagen. Wat staat daarop te lezen? Laat ik bij voorbaat zeggen dat het niet zo veel moois is.

Doch voor ik met jullie die nieuwe bladzijde uit zijn geschiedenisboek ga lezen, wil ik jullie er toch op wijzen dat wij allemaal een geschiedenisboek hebben. Het leven van elk mens is aan een boek gelijk. Nu worden niet al die boeken door mensen gelezen. Dat is menselijk onmogelijk. Het leven van verreweg de meeste mensen is ons onbekend. En als we al eens een bladzijde uit het leven van een mens te lezen krijgen, dan is het meestal maar een enkele bladzijde. M.a.w. men vertelt u dan dingen die iedereen wel weten mag. Want er is zo veel in het leven van een mens, wat niet iedereen mag weten. Ik geloof het wel zo te mogen zeggen, dat de meeste bladzijden uit het geschiedenisboek van een mens, verborgen bladzijden zijn. En dat is maar goed ook. Want alle dingen stichten niet. Je kunt niet alles aan iedereen laten weten. Dat hoeft ook niet.

Doch vergeet daarbij niet, dat al is het dat wij van iedereen niet alles weten, dat er Eén is

Die wel alles weet. Hij kent de geschiedenis van elk mens. Voor Hem zijn er geen ongelezen boeken, zelfs geen ongelezen bladzijden.

Kunnen mensen datgene wat zij horen nog wel eens vergeten, bij God is dit ook niet mogelijk. Want er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht. Zo staat het in de bijbel Mal. 3 : 16. Hij is een alwetend God. Hij is ook een niet-vergetend God. Vergeet dit a.u.b. niet.

"En het geschiedde daarna". Ik zou zeggen: Betrek deze op zichzelf weinig zeggende woorden nu eens op je eigen leven. Want jullie hebben natuurlijk ook allemaal al een stuk geschiedenis achter de rug. Vandaag gebeurt er dit en mogen gebeurt er weer wat anders. Elk uur beleven we eigenlijk wel wat anders. Heel veel dingen gaan achteloos aan ons voorbij. We geven ons zelf dan geen rekenschap van wat we denken, zeggen of doen. Ook niet van wat we niet denken, niet-zeggen, niet-doen. Dat laatste, wat niet gebeurt, kan nog zwaarder wegen dan datgene wat wel gebeurt.

Zowel het een als het ander, het is steeds geschiedenis. "En het geschiedde daarna". Het is op een bepaalde dag 9 uur. Daarna wordt het 10 uur en daarna Ga zo maar door. Iedere keer geschiedt er wat.

Ik hoop niet als jullie dit lezen, dat je het langdradig zult vinden. Want als jullie het goed lezen, zit er in deze weinige woorden heel veel. En er wordt nadruk op gelegd om jullie verantwoord te leren leven. Verantwoord leven, wat is dat eigenlijk voor een leven? God heeft ons Zijn Woord gegeven. Daar heeft Hij ons Zijn wil in bekend gemaakt, "Zijn wet om naar te leven". En nu moet ons leven op het woord van God een antwoord zijn. Het leven moet aan Gods wil en wet beantwoorden. Wanneer dat gebeurt is ons leven verantwoord. We kunnen dan zonder verschrikking voor God verschijnen. Doch wie kan hier zeggen dat zijn leven verantwoord is? Wie zijn geschiedenisboek, zijn levensboek met God gaat lezen, komt er achter dat er heel veel voor God niet verantwoord is. Ja, zou er wel iets verantwoord zijn? Ik geloof van: niets! Wat is er van een mens te verwachten die van nature onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad? Zo leert het ons Gods Woord. Zo is het de eeuwen door, door de kerk beleden. Zo wordt het door Gods kinderen beaamd. Het wordt door de leugenaar bestreden. Maar daar is het dan ook een leugenaar voor. Hebben jullie het zo al geleerd en beleden? Echt! Dat is dan nog niet zo slecht.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

**Uitgeverij en Le Coultre b.v., postbus 25,
4460 AA Goes, tel. 01100 - 15591**

**Woorden van Spurgeon, verzameld door
J. Roodbeen.**

Dit is het tweede boekje in deze serie. We lezen op de achterzijde van de omslag: Dit boekje bevat een nieuwe keus uit veelal onbekend werk van de Engelse prediker Charles Haddon Spurgeon. Deze verzameling fragmenten geeft een duidelijk beeld van de bijzondere wijze waarop Spurgeon het Evangelie onder de mensen bracht. De bloemlezing wordt voorafgegaan door een verhandeling over Spurgeons in druk verschenen preken: " God dienen met mijn pen"

We kunnen dit boekje van harte aanbevelen. Het bevat veel goeds, waar we onze winst mee kunnen doen.

Het boekje telt 64 blz. en kost f 5,90.

B.

Uit het leven van Frouwe Venema

4.

We nemen hier weer een gedeelte van de levensgeschiedenis van deze begenadigde vrouw over. Haar zoon Helenius schrijft verder als volgt:

Werd zij door velen in die tijd een Xantippe, de Cocks keukenprinses, en de oorzaak der gehele godsdienstige en kerkelijke beweging genoemd, wat ik uit haar leven mededeelde spreek, zo ik meen, meer dan genoeg, om zowel het een als het ander als geheel onwaar

en als laster in het licht te stellen.

Wat men ook van haar zeggen of lasteren mocht, zij getroostte het zich om des Heeren wil, en al de druk en de vervolging verdroeg zij gewillig zonder murmureren. Toch kende zij ook ogenblikken van moedeloosheid, ofschoon die meestal van korte duur waren. Ze sterkte zich in de Heere haar God. Zulke ogenblikken doorleefde zij in de dagen van de 25e tot de 28e oktober toen er soldaten te Ulrum kwamen, de pastorie bestemd werd om er de wacht te hebben, en er daarenboven nog 12 man bij hen ingekwartierd werden. Onverklaarbaar schijnt thans de willekeur, die toen straffeloos gepleegd werd door officieren en soldaten. En 't verwondert mij niet dat er, vooral de 25e, een zondag, ogenblikken kwamen van moedeloosheid. Toen toch werd vader door de kapitein in arrest gesteld en werden al zijn papieren in beslag genomen; geen der huisgenoten mocht de kamer verlaten; een soldaat met geladen geweer liep in de gang; een ander zat in de kamer en een derde liep in de tuin vóór de ramen. Men wist niet waarvan dit het voorspel wezen zou en wat verder te wachten stond. Door vader opgewekt om Psalm 37 te lezen, werd zij hierdoor zo bemoedigd en gesterkt, dat zij met hem die Psalm ging zingen tot verbazing van de wachthebbende soldaat, die later tot de dienstmaagd zeide: "Wat uw juffrouw voor een vreemde vrouw is begrijp ik niet; 't ene ogenblik schreit ze, en 't andere ogenblik zingt ze."

Die maand oktober van het jaar 1834 is een maand waarin zij veel doorleefde, maar ook vele vertroosting van de Heere haar God ondervond. Haar oudste dochtertje ruim drie jaar en zes maanden oud, werd na een ziekte van drie weken haar de 8e door de dood ontnomen; de 12e oktober had op een stuk land de prediking plaats van Ds. H.P. Scholte, waarbij een boerenwagen tot predikstoel diende en waarop ook zij zat; de 14e had de afscheiding der gemeente plaats; de 19e waren er enige veldwachters in de kerk, die aan vader de toegang tot de preekstoel verhinderden; de 25e kwamen er 150 soldaten te Ulrum, waardoor de gehele plaats als in een staat van beleg scheen en niet het minst in de pastorie de gevolgen werden ondervonden.

Nooit heb ik haar echter een enkele klacht horen uiten over al het leed en de ellende, die zij ook toen had doorleefd, maar wel heb ik haar horen betuigen: "De Heere weet, wat wij nodig hebben, en Hij geeft kracht naar kruis. God verspilt zijn genade niet, maar Hij geeft ze aan Zijn volk, als zij het nodig hebben." Bij eigen ervaring had zij de waarheid van het woord van de dichter leren verstaan: God geeft Zijn gunstvolk moed en krachten. In al het lijden en bij al de strijd van die tijd en ook in later dagen was het haar geloof en haar ondervinding, dat Gods macht in het lijden schraagt, en dit deed haar in 't algemeen haar pad blijmoedig en getroost bewandelen. Veel vertroosting mocht zij ook in haar leven meermalen genieten uit Ps. 62 : 4: Doch gij mijn ziel, het ga zo 't wil, stel u gerust, zwijg Gode stil. De toekomst gaf ze in de hand des Heeren.

En in dit haar vertrouwen is zij in haar lange levensweg niet éénmaal beschaamd. Maar dit vertrouwen was toen vooral ook nodig om in de strijd en onder het lijden niet te bezwijken. Toen vader reeds de 28e november voor drie maanden in de gevangenis werd gezet, bleef zij alleen in de pastorie, belast met inkwartiering eerst van een luitenant en later van de kapitein, die zich allerlei kwellingen veroorloofde.

Helenius beschrijft iets van die kwellingen en gaat dan verder: In 't begin van februari 1835 kreeg zij aanschrijving, dat zij tegen de 14e dier maand de pastorie moest verlaten, en hoewel er geen andere gelegenheid was, waar zij haar intrek nemen kon dan een kamer en een voorhuis, bleef zij onder dat alles getroost en bemoedigd en werd, zoals blijkt uit de brieven door vader uit de gevangenis aan haar geschreven, bekrachtigd, om met lijdzaamheid de loopbaan te lopen en zelfs vader te verkwikken en te troosten.

Wat het zegt voor een lichamenlijk zwakke vrouw, die geheel haar leven een goede woning gewoon was geweest naar één kamer te moeten verhuizen met een drietal kinderen, de man in de gevangenis te hebben, en zonder enige andere verwachting van de toekomst dan allerlei druk en vervolging, laat zich enigszins begrijpen. De genade Gods is

echter alleen in staat dit alles gemoedigd te doen verdragen. Zonder tranen kon zij dan ook de pastorie verlaten en gesterkt en getroost in de Heere haar God zich zelfs er in verblijden, dat zij dit alles leed om des Heeren wil. "Over mijn meubelen, waaraan ik vroeger zoveel hechtte, had ik geen bekommernis", zeide zij meermalen, "en ik kon alles vertrouwend aan de Heere overgeven. Wat de toekomst worden zou wist ik niet, maar het was mij genoeg te weten, dat de Heere Zijn volk niet zal begeven en verlaten."

Grote zelfverloochening had zij dan ook in 't vervolg nodig om alles zich te kunnen getroosten. In plaats van een stil huiselijk leven in een landelijke gemeente, moest zij dagen en weken achtereen alleen zijn en met de verzorging en opvoeding der kinderen zich belasten, terwijl vader van de ene plaats naar de andere ging, om er het Woord te prediken en de Sacramenten te bedienen en zij wist, dat hij aan velerlei ontberingen en

gevaaren was blootgesteld en zelfs zijn leven meer dan eenmaal door de vijanden in gevaar werd gebracht; ook moesten er gedurig geldboeten worden betaald; doch dit alles kon zij verdragen uit liefde tot Hem, Die gezegd heeft: Die iets liever heeft dan Mij is Mijns niet waardig. De liefde tot de Heere, tot Zijn dienst en volk ging bij haar boven alles. Nooit heeft zij vader dan ook trachten te weerhouden op reis zich te begeven, als hij het in het belang der gemeente nodig oordeelde, hoe groot voor haar de opoffering ook wezen mocht.

Als zij in later tijd van die vroegere dagen verhaalde, zoals zij tot in de laatste dagen van haar leven dikwijls en gaarne deed, dan was 't nooit om anderen te doen gevoelen, wat zij al niet voor de zaak des Heeren had opgeofferd, maar om ere te geven aan Hem Die haar er toe had verwaardigd en die aan haar en aan haar man altoos Zijn belofte had bevestigd. Roemen deed zij gaarne en veel, maar nooit heb ik haar anders horen roemen dan in de Heere. Zelfs als zij eens sprak over

het een en ander, dat betrekking had op het huishoudelijke en de dingen van het dagelijkse leven zou zij er zo geheel onopzettelijk en ongemerkt bijvoegen: De Heere gaf mij het verstand, om het zo te doen; of, als God de mens het verstand niet geeft dan handelt hij dwaas.

Bitterheid of vijandschap tegen haar vijanden of vervolgers van vroeger tijd werd ook nooit bij haar bespeurd. Wél het tegendeel. O, zeide zij dikwijls, welk een voorrecht, dat de Heere ons verwaardigd heeft om voor Zijn naam en zaak te lijden. Van nature waren ook wij vijanden van God en Zijn dienst en alleen genade heeft ons onderscheiden.

Och, hoe diep zijn zij te beklagen; als zij onbekeerd sterven. Geve God, dat zij nog vóór hun dood tot het inzicht der waarheid en tot bekering komen.

Voor deze keer willen we het hierbij laten. Uit het bovenstaande kunnen we wel zien wat het leven van deze vrouw is geweest.

B.

TEACHERS REQUIRED

The Rehoboth Christian School of Cope-town, Ontario, Canada is affiliated with the Free Reformed Church of North-America. We currently offer grades 1 - 12 and plan to add kindergarden in september 1984, D.V.

We invite applications for the 1984-1985 school year for kindergarden, elementary and secondary positions for teachers capable of teaching their curriculums from a reformed biblical perspective.

Applicants are asked to submit their resumes to the following address:

Mr. W. Droogendijk
Secretary - Education Committee
Rehoboth Christian School
Box 65
Copetown, Ontario
Canada - LOR 1J0

Applications will be accepted up to March 7, 1984, D.V.

Wel eens op TEXEL geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en... rust.

U kunt op 'DE VERRASSING'

gebruik maken van
volledig pension voor
groot en klein.
Prijzen v.a. f 270,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.
Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

1958 - 25 Jaar - 1983 Woninginrichting en stoffering

Meubelen en
vloerbedekking
Gordijnen -
zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij
bij U aan huis met onze
stalen collecties.

Bel ons eens voor een
afpraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenord 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

PLAATS UW ADVERTENTIES IN BEWAAR HET PAND

U bent hartelijk welkom
in ons gezellige pension
op de Veluwe: huiselijke
en toch vakkundige vol-
ledige verzorging met
als prima bekend staan-
de keuken; geen radio
en t.v.; zondag eerb., we
hebben geen hinderlijke
muziek; wel een fijn
tweeklaviers orgel enz.
Het gehele jaar geo-
pend.

HOTEL - PENSION

'IRENE'

Fam. Bostelaar
ELSPEET

tel. 05779 - 1236

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 06385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Veilig vermageren?

Dat kan! Met onze
geheel plantaardige
vermageringstabletjes
bereikt U Uw ideale
gewicht.

Tevens uit voorraad
leverbaar meer dan 40
kruidenmengsels.
O.a. tegen aambeien,
bronchitis, eczeem,
galstenen, nierstenen,
maagzweer, maden,
bloedarmoede,
ischias enz.

NIEUW!

Behalve de kruiden-
tabletjes voor ver-
magering en vochtaf-
drijving en tegen
zenuwen, ook de
soorten tegen rheu-
matiek, verhoogde
bloeddruk en ver-
nauwde bloedvaten in
tabletform verkrijg-
baar.
Kuur voor een maand:
kruiden 15,-, tabletten
20,-.

DROGISTERIJ

SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem.
Tel. 023 - 312882,
b.g.g. 023 - 324606.
Postgiro 190609

AANMELDING LEERLINGEN

Reformatorisch voortgezet
onderwijs te Rotterdam

● S.G. "Guido de Brès" voor lyceum, havo en mavo, Haastrechtstraat 25; Postbus 9202, 3007 AE Rotterdam-IJsselmonde, tel. 010 - 826644.

● S.G. "Jacobus Revius" voor havo en mavo, Olijflaan 4-6; Postbus 33129, 3005 EC Rotterdam-Schiebroek, tel. 010 - 225566.

Aanmelding voor het cursusjaar 1984/1985 is mogelijk voor:

- het brugjaar lyceum, havo en mavo
- de 4e klas havo (voor leerlingen met een mavo-4 diploma)
- de 5e klas v.w.o. - S.G. "Guido de Brès" (voor leerlingen met een havo-5 diploma).

Voor ouders van nieuwe brugklasleerlingen zijn er voorlichtingsbijeenkomsten op **D.V. maandagavond 20 februari** a.s. om 20.00 uur in de aula van het schoolgebouw Haastrechtstraat en in de aula van het schoolgebouw Olijflaan.

Voorlopige aanmelding **vóór 1 maart**, schriftelijk of telefonisch aan de school-adressen of via het hoofd van de (basis) school.

Voor aanmelding na 1 maart kan een plaats niet worden gegarandeerd.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de schoolleiding.

PLANCIUS

Scholengemeenschap voor
reformatorisch lager
beroepsonderwijs voor
Rotterdam en omgeving

Start in augustus 1984 D.V. met de eerste
leerjaren voor L.T.O. en L.H.N.O.

Opleidingen voor:

L.T.O.

- **Bouwtechniek**
- **Elektrotechniek**
- **Mechanische techniek**

L.H.N.O.

- **Verzorgende beroepen**
- **Textielverwerkende beroepen**
- **Kantoor-/verkooppraktijk**
- **Vrije afstudeerrichting**

Beide schoolsoorten hebben de eerste 2 jaar
een algemene opleiding.
Het derde en vierde jaar zijn vakgericht.

Aanmelding van leerlingen is mogelijk
a. via het hoofd van de basisschool;
b. door rechtstreeks een formulier aan te
vragen bij de secretaris van het bestuur, P.
van de Breevaart, Postbus 347, 3340 AH
Hendrik-Ido-Ambacht, tel. 01858-3924.

□ „Repos Ailleurs" te
Driebergen, RUSTOORD
voor eenzaam, herstellen-
den, oververmoeiden en zij
die, binnen eigen kring, er
eens uit willen of moeten.
Houdt u Gods Dag in ere en
bent u afkerig van t.v. e.d.
belt u dan eens 03438 -
12486.

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe
stacaravan op zeer mooi
en rustig plekje op
boerderij bij het strand.

Tel.: 01187 - 1441

STANDVASTIG

Het kwartaalblad van de **GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING** wordt
steeds meer gelezen en gewaardeerd.
Niet alleen in de gezinnen, maar ook in
onderwijskringen wordt de leerzame,
informatieve inhoud, over alles wat
met bijbelvertalen te maken heeft al
meer op prijs gesteld. Door de almaar
toenemende stroom van bijbelvertalingen
weten velen - vooral de jeugd -
bijna niet meer wat er oorspronkelijk
geschreven staat.

Vraag een gratis proefnummer aan!
Nog beter is het zich als donateur van
de GBS op te geven.

Voor een minimum donatie van f 5,-
per jaar ontvangt u het kwartaalblad
van de GBS viermaal per jaar franco
per post en in december de bekende
GBS-kalender.

Op aanvraag wordt ook het prijsver-
zicht van alle GBS-uitgaven en Bijbels
in andere talen, gratis toegezonden.

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT